

De kracht van wijkteams

Jeanny van den Berg, bestuurder WIJeindhoven

Ruim drie jaar geleden zijn in alle gemeenten wijkteams opgericht, met de opdracht tot transitie én transformatie van de jeugdhulp in Nederland. Nu het stof van de opstartfase is neergedaald, zien wij een pluriforme verschijning aan teams met grote verschillen in opdracht, samenstelling en organisatie. Om van elkaar te leren en een gezamenlijke stem te hebben bij de verdere transformatie, hebben zo'n dertig wijkteams het initiatief genomen tot de Associatie Wijkteams.

Jeanny van den Berg (bestuurder WIJeindhoven) en Marleen Beumer (directeur Ouder- en Kindteams Amsterdam) vertellen vanuit de Associatie Wijkteams i.o. over de ontwikkelingen en uitdagingen die zij zien. Vooropgesteld: de verschillen tussen de wijkteams in Eindhoven en Amsterdam zijn groot -zie kader- zowel wat betreft de doelgroep als de breedte van opdracht. Marleen Beumer: "Maar daarvoorheen spelen altijd en overal dezelfde vragen: hoe vinden we oplossingen die echt werken? Hoe zorgen wij dat ouders en kinderen een sterke positie krijgen en aan het roer blijven?" Jeanny van den Berg vult aan: "Wij praten mét ouders en kinderen, in plaats van over hen. Uiteraard mits de veiligheid niet in het gedrang komt. Maar ook dan proberen wij in gesprek te blijven. Ook belangrijk is dat hulp en ondersteuning vrij toegankelijk beschikbaar zijn voor iedereen die het nodig heeft. Wij hebben onze werkplek in de wijk, daar zijn wij zichtbaar en vindbaar. Zo maken we sneller contact en komen we in een vroeg stadium achter de voordeur."

Doorbraak

Zeggenschap bij gezinnen en laagdrempelig bereikbaar: de transformatie in een notendop. Voor veel wijkteams in Nederland geldt dat deze onderdelen van de transformatie al grotendeels bereikt zijn. Ook de goede samenwerking

met partners zoals het onderwijs, het jongerenwerk en de huisartsen, mag genoemd worden. Marleen Beumer: "Dat is best een klus geweest, met name om een goede vorm te vinden voor de samenwerking met huisartsen. Uiteindelijk hebben wij in Amsterdam met iedere huisarts persoonlijk gekeken wat werkt: aansluiten bij het spreekuur, of juist niet. Als contactpersoon een ouder- en kindadviseur, of liever de jeugdpsycholoog? Wat is nodig in uw praktijk? Nu merken we een echte doorbraak, de samenwerking is er. Samen kunnen wij gezinnen sneller de juiste hulp geven."

Innovaties

Het is waardevol om als wijkteams van elkaar te leren en samen te innoveren. In Eindhoven is er bijvoorbeeld samenwerking gezocht met de woningcorporaties. "We hebben kunnen afspreken dat er geen huisuitzetting plaatsvindt als daar kinderen bij betrokken zijn, in het geval er geen veilige oplossing voor de kinderen kan worden geboden", vertelt Jeanny van den Berg. In Amsterdam is de specialistische ggz geïntegreerd in het wijkteam. Marleen Beumer: "Dat doen wij op een vernieuwende manier; geen diagnose maar een lichte screening. Onze jeugdpsychologen kijken wat het gezin nodig heeft en leveren maatwerk. Zo veel mogelijk zonder er eerst een etiketje op te plakken en zonder dat van te voren is vastgelegd dat het probleem in 5, 10 of 20 sessies is opgelost."

Ruimte voor eigen oplossingen

Transformeren is ook: ruimte bieden aan gezinnen voor eigen oplossingen. Jeanny van den Berg: "Wat kan je zelf, welke oplossingen zijn er in het eigen netwerk? We weten: eigen oplossingen dichtbij huis werken beter omdat ze duurzaam en op maat zijn." Marleen Beumer ziet dat dit soms moeilijk is in de praktijk. "Echt ruimte bieden aan het gezin zodat zij

Marleen Beumer, directeur Ouder- en Kindteams Amsterdam

met hun eigen oplossingen komen, hoe doe je dat? Wat is dan jouw rol en positie als professional? Hier moeten wij ons nog verder in ontwikkelen. Tegelijkertijd twijfel ik niet aan de expertise in de teams. Wij, en dat geldt voor vrijwel alle wijkteams, werken met geregistreerde, hbo-opgeleide professionals die hun vakgebied bijhouden. Ontwikkeling kost tijd, maar de expertise is er al."

De uitdagingen

Natuurlijk zijn we er nog lang niet. De vele werkprocessen en de andere manier van werken moeten verder ontwikkeld en geborgd worden binnen de teams. Daarnaast is een belangrijke uitdaging om nu echt domeinoverstijgend te gaan denken en werken binnen het jeugddomein: tot nu toe zijn de wijkteams bezig geweest om een nieuwe werkwijze neer te zetten in een grotendeels oude structuur. "Door de integrale werkwijze in Eindhoven komen wij met inwoners in contact over andere leefgebieden dan jeugd. We zien in de praktijk dat ondersteuningsvragen op het ene leefgebied in verband staan met meerdere leefgebieden", zegt Jeanny van den Berg. "Ik hoop dat anderen willen leren van de wijkteams. Denk aan zorgaanbieders, brancheorganisaties, ministeries: binnen het jeugddomein werken zij nog vaak verkokerd. Zij faciliteren het integraal werken nog niet, we lopen nu niet met elkaar in de pas. Vanuit de Associatie roepen wij daarom de samenwerkingspartners in het jeugd- en sociale domein op om samen met ons de stappen te zetten die nodig zijn om met een brede blik te denken en werken. Die samenwerking moeten we gaan oppakken."

Nu al ervaren professionals in de wijkteams regelmatig hoe het is om te werken zonder bureaucratie. Zij durven verantwoordelijkheid te nemen, over de eigen

grenzen heen. Marleen Beumer: "Het is complex en heeft tijd nodig. Maar er is een wezenlijke verandering gaande, met nog veel onbenutte kansen. Door vanuit de Associatie van elkaar te leren, houden we de doelen en kwaliteit van de transformatie op tafel!"

De in het stuk genoemde teams dienen slechts als voorbeeld om een brede, algemene ontwikkeling in Nederland te schetsen. Tegelijk laten zij zien welke verschillen er zoal kunnen zijn.

WIJeindhoven

- voor alle leeftijden
- alle leefgebieden, waaronder jeugd
- in wijkteams met diverse inlooptmogelijkheden
- één gezin, één plan, één contactpersoon
- www.wijeindhoven.nl

Ouder- en Kindteams Amsterdam

- jeugdigen (tot 23 jr) en hun gezin
- jeugdgezondheidszorg, opvoedondersteuning en lichte jeugdhulp
- teams in de wijk en op alle scholen
- www.oktamsterdam.nl

Meer informatie

De Associatie Wijkteams is nog in oprichting. Meer weten? Stuur een e-mail naar: info@wijeindhoven.nl of info@oktamsterdam.nl